

مسئولیت مدنی

و

نظام بیمه خسارت در حوادث رانندگی

دکتر محمد عابدی

عضویت علمی دانشگاه فردوسی مشهد

محمد تقی نادوی



عابدی، محمد، ۱۳۵۳.	سرشناسه:
ایران، قوانین و احکام etc, Iran, Law	عنوان قراردادی:
مسئولیت مدنی و نظام جبران خسارت در حوادث رانندگی /	عنوان و نام پدیدآور:
مؤلفین: دکتر محمد عابدی و محمدتقی نادى	مشخصات نشر:
تهران: شرکت سهامی انتشار، ۱۳۹۹.	مشخصات ظاهری:
۴۱۸ ص.	شابک:
ISBN 978-964-325-549-7	وضعیت فهرست نویسی:
فیفا	موضوع:
خسارت -- ایران	موضوع:
Damages -- Iran	موضوع:
رانندگی -- حوادث	موضوع:
Traffic accidents	موضوع:
نادی، محمدتقی، ۱۳۷۴	سازمان برزده:
KMHA۳۴	رده بندی کنگره:
۳۴۶/۵۵۰۳	رده بندی دیویی:
۴۳۷۶۶۰۱	شماره کتابخانه ملی:

مسئولیت مدنی

و

نظام جبران خسارت در حوادث رانندگی

مؤلفین: دکتر محمد عابدی و محمدتقی نادى

ناشر: شرکت سهامی انتشار

چاپ اول: ۱۳۹۹

چاپخانه حیدری: ۱۰۰۰ نسخه

۷۰۰۰۰ تومان



دفتر مرکزی: تهران، خیابان جمهوری اسلامی، نرسیده به میدان بهارستان، جنب خیابان ملت، شماره ۹۲

کدپستی: ۱۱۴۳۹۶۵۱۱۸ تلفن: ۳۳۹۰۴۵۹۲ دورنگار: ۳۳۹۷۸۱۶۸

WWW.ENTESHARCO.COM Email: info@entesharco.com

فروشگاه شماره ۱: تهران خیابان جمهوری اسلامی، نبش خیابان ملت، شماره ۹۲، تلفن: ۳۳۱۱۴۰۴۴

فروشگاه شماره ۲: تهران، میدان انقلاب، بازارچه کتاب، تلفن: ۶۶۴۱۳۶۸۴ دورنگار: ۶۶۹۶۷۱۰۴

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۳
بخش نخست: مسئولیت مندر ناشی از حوادث رانندگی.....	۱۷
فصل نخست: سیر تحولات قانونگذار.....	۱۹
مبحث نخست: قانون مدنی و قانون مسئولیت مدنی.....	۱۹
مبحث دوم: لوایح قانونی دولت دکتر مصدق.....	۲۰
مبحث سوم: قوانین مربوط به بیمه اجباری مسئولیت.....	۲۱
گفتار نخست: قانون بیمه اجباری مصوب ۱۳۰۷.....	۲۱
گفتار دوم: قانون بیمه اجباری مصوب ۱۳۸۷.....	۲۲
گفتار سوم: قانون بیمه اجباری مصوب ۱۳۹۵.....	۲۳
مبحث چهارم: قوانین خاص مرتبط با حوادث رانندگی.....	۲۳
گفتار نخست: بند ب ماده ۱۱۵ قانون برنامه پنجم توسعه.....	۲۳
گفتار دوم: قوانین برنامه چهارم و پنجم توسعه کشور.....	۲۴
گفتار سوم: قانون ایمنی راه‌ها و راه‌آهن و ماده ۲۶ قانون رسیدگی به تسعات راهنمایی و رانندگی.....	۲۴
فصل دوم: اوصاف مسئولیت مدنی ناشی از حوادث رانندگی.....	۲۶
مبحث نخست: ویژگی مسئولیت ناشی از فعل شیء و شخصیت حقوقی مستقل شیء.....	۲۶
مبحث دوم: حاکمیت قواعد مسئولیت غیر قراردادی.....	۲۸
مبحث سوم: بازدارندگی.....	۲۹
مبحث چهارم: اجباری بودن بیمه مسئولیت و حوادث راننده.....	۳۰
مبحث پنجم: دخالت صندوق تأمین خسارت‌های بدنی.....	۳۴

۳۶	فصل سوم: مبانی مسئولیت مدنی ناشی از حوادث رانندگی
۳۶	مبحث نخست: تحول در مبانی مسئولیت مدنی
۳۷	گفتار نخست: تحلیل اقتصادی حقوق
۳۹	گفتار دوم: تحلیل اقتصادی مسئولیت مدنی
۴۰	گفتار سوم: بیمه و توزیع ضرر
۴۲	گفتار چهارم: جایگاه تقصیر و مسئولیت محض
۴۳	گفتار پنجم: اصل رفاه و خیر اجتماعی
۴۴	گفتار ششم: تحولات در مبنای مسئولیت مدنی ناشی از اشیاء
۴۷	مبحث دوم: مبانی مسئولیت مدنی دارنده و راننده
۴۷	گفتار نخست: مبنای مسئولیت راننده
۴۷	بند نخست: قانون مدنی
۴۹	بند دوم: قانون مسئولیت مدنی
۵۰	بند سوم: قاعده بی‌بیمه اجباری
۵۲	بند چهارم: قاعده مجازات اسلامی
۵۷	گفتار دوم: مبانی مسئولیت مدنی دارنده وسیله نقلیه موتوری زمینی
۵۸	بند نخست: نظریه عدم مسئولیت دارنده
۶۱	بند دوم: نظریه تقصیر اثبات شده
۶۴	بند سوم: نظریه مسئولیت محض دارنده وسیله نقلیه موتوری
۶۶	بند چهارم: نظریه مسئولیت مطلق دارنده وسیله نقلیه موتوری
۶۸	بند پنجم: نظریه سامانه مسئولیت مدنی
۶۸	الف: تبیین نظریه سامانه مسئولیت مدنی
۷۱	ب: ارزیابی سامانه مسئولیت مدنی جمعی
۷۵	مبحث سوم: مبانی مسئولیت مدنی بیمه‌گر و صندوق
۷۶	گفتار نخست: مبنای مسئولیت بیمه‌گر
۸۰	گفتار دوم: مبنای مسئولیت صندوق تأمین خسارات بدنی
۸۱	مبحث چهارم: مبانی مسئولیت مدنی سایر اشخاص
۸۱	گفتار نخست: مبنای مسئولیت مدنی عرضه‌کننده خودرو
۸۴	گفتار دوم: مبنای مسئولیت مدنی سایر اشخاص
۸۷	مبحث پنجم: مبنای مسئولیت ناشی از حوادث رانندگی در حقوق فرانسه و کامن‌لا
۸۷	گفتار نخست: مبنای مسئولیت ناشی از حوادث رانندگی در حقوق فرانسه
۸۹	گفتار دوم: مبنای مسئولیت ناشی از حوادث رانندگی در کامن‌لا
۹۱	فصل چهارم: شرایط تحقق مسئولیت مدنی ناشی از حوادث رانندگی
۹۱	مبحث نخست: زیان

۹۱.....	گفتار نخست: جبران خسارت وارد بر خودروهایی غیرمتعارف
۹۲.....	بند نخست: مبنای تحدید قانونی مسئولیت
۹۷.....	بند دوم: قلمرو اعمال تبصره ۳ ماده ۸.....
۹۹.....	بند سوم: شیوه اجرای تبصره ۳ ماده ۸.....
۱۱۱.....	گفتار دوم: خسارت ناشی از افت قیمت خودرو
۱۱۲.....	مبحث دوم: فعل زیانبار.....
۱۱۳.....	گفتار نخست: مسئولیت ناشی از شیء.....
۱۱۵.....	گفتار دوم: دارنده خودرو
۱۱۷.....	گفتار سوم: مفروم حادثه.....
۱۲۱.....	مبحث سوم: رابطه سببیت.....
۱۲۲.....	گفتار نخست: گفتار دخالت وسیله نقلیه در حادثه.....
۱۲۵.....	گفتار دوم: تعدد عوامل ورود زیان.....
۱۲۵.....	بند نخست: سبب مباشر.....
۱۲۸.....	بند دوم: تعدد اسباب عرضی.....
۱۲۹.....	بند سوم: تعدد اسباب حولی.....
۱۳۲.....	گفتار سوم: سبب مجمل و ناشناس.....
۱۳۲.....	بند نخست: سبب مجمل در میان اسباب خاصه.....
۱۳۳.....	الف: وجود اقرار در میان اسباب مجمل.....
۱۳۴.....	ب: فقدان اقرار در میان اسباب مجمل.....
۱۳۴.....	۱- وجود لوٹ در برخی از اطراف علم، جمال.....
۱۳۶.....	۲- فقدان لوٹ در برخی از اطراف علم اجمالی.....
۱۳۸.....	بند دوم: سبب ناشناس.....
۱۳۹.....	گفتار چهارم: توزیع خسارت در حقوق مسئولیت مدنی.....
۱۴۶.....	فصل پنجم: عوامل معافیت از مسئولیت در حوادث رانندگی.....
۱۴۶.....	مبحث نخست: قوه قاهره.....
۱۴۸.....	مبحث دوم: فعل ثالث.....
۱۴۹.....	مبحث سوم: تقصیر زیان‌دیده.....
۱۴۹.....	گفتار نخست: قواعد عمومی.....
۱۵۳.....	گفتار دوم: تقصیر زیان‌دیده در حوادث رانندگی.....
۱۵۳.....	بند نخست: حقوق فرانسه.....
۱۵۵.....	بند دوم: حقوق انگلستان.....
۱۵۷.....	مبحث چهارم: سایر اسباب معافیت.....
۱۵۷.....	گفتار نخست: سرقت وسیله نقلیه و سایر اعمال مجرمانه.....

۱۵۹.....	گفتار دوم: احسان.....
۱۶۱.....	بخش دوم: نظام ویژه جبران خسارت در حوادث رانندگی.....
۱۶۳.....	فصل نخست: ارکان، ماهیت و قلمرو بیمه مسئولیت.....
۱۶۳.....	مبحث نخست: ارکان بیمه مسئولیت مدنی.....
۱۶۵.....	مبحث دوم: ماهیت بیمه مسئولیت.....
۱۶۷.....	مبحث سوم: قلمرو بیمه‌ی مسئولیت و حوادث.....
۱۶۷.....	گفتار نخست: قلمرو موضوعی قانون بیمه اجباری.....
۱۷۲.....	گفتار دوم: قلمرو مکانی قانون بیمه اجباری.....
۱۷۳.....	گفتار سوم: قلمرو زمانی قانون بیمه اجباری.....
۱۷۸.....	فصل دوم: حقوق رجوع مستقیم زیان‌دیده.....
۱۷۸.....	مبحث نخست: مفهوم، مبنای دعوی مستقیم زیان‌دیده علیه بیمه‌گر.....
۱۷۸.....	گفتار نخست: مفهوم دعوی مستقیم.....
۱۷۹.....	گفتار دوم: مبنای دعوی مستقیم.....
۱۸۳.....	مبحث دوم: دعوی مستقیم علیه بیمه‌گر.....
۱۸۳.....	گفتار نخست: پذیرش دعوی مستقیم در حوادث رانندگی.....
۱۸۴.....	گفتار دوم: امکان محکومیت بیمه‌گر در اجرای حکم علیه او.....
۱۸۸.....	مبحث سوم: ایرادهای بیمه‌گر در دعوی مستقیم زیان‌دیده.....
۱۸۸.....	گفتار نخست: ایرادهای رابطه بیمه‌گر و بیمه‌گذار.....
۱۸۹.....	گفتار دوم: ایرادهای رابطه بیمه‌گذار و زیان‌دیده.....
۱۹۰.....	بند نخست: ایراد مربوط به مرحله ایجاد مسئولیت بیمه‌گر.....
۱۹۰.....	بند دوم: ایراد مربوط به بقای مسئولیت.....
۱۹۰.....	الف: پرداخت.....
۱۹۱.....	ب: تهاثر.....
۱۹۱.....	ج: مالکیت ما فی الذمه.....
۱۹۴.....	د: ابراء.....
۱۹۵.....	گفتار سوم: ایرادات مربوط به دیه.....
۱۹۵.....	بند نخست: مهلت پرداخت دیه.....
۱۹۷.....	بند دوم: جرح و قتل عمدی با وسیله نقلیه.....
۱۹۸.....	بند سوم: قتل مورث مشمول قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی ۸۹.....
۱۹۸.....	بند چهارم: قتل مورث غیر مسلمان یا از جنس زن.....
۱۹۹.....	بند پنجم: قتل خطای محض.....
۲۰۰.....	بند ششم: فوت متوارثان در یک سانحه رانندگی.....

۲۰۲.....	فصل سوم: حقوق و تعهدات بیمه‌گر
۲۰۲.....	مبحث نخست: تعهد به جبران خسارات بدنی و مالی
۲۰۳.....	گفتار نخست: زیان‌های بدنی
۲۰۳.....	بند نخست: مستندات قانونی انواع خسارت بدنی
۲۰۴.....	بند دوم: هزینه درمان
۲۰۶.....	بند سوم: پرداخت خسارت بدنی به نرخ روز تأدیه
۲۰۹.....	بند چهارم: تعدد دیات زیان‌دیده واحد
۲۱۰.....	بند پنجم: تعدد دیات زیان‌دیدگان متعدد
۲۱۴.....	گفتار دوم: زیان‌های مالی
۲۱۴.....	بند نخست: انواع زیان مالی قابل جبران
۲۱۵.....	بند دوم: خسارت مال غیر قابل مطالبه از بیمه‌گر
۲۱۷.....	مبحث دوم: تشریفات جبران خسارت
۲۱۷.....	گفتار نخست: پرداخت خسارت پیش از صدور حکم
۲۱۸.....	بند نخست: خسارت بدنی غیر از فوت
۲۱۹.....	بند دوم: خسارت بدنی فوت
۲۲۰.....	گفتار دوم: پرداخت خسارت بدنی سرور صدور حکم
۲۲۳.....	گفتار سوم: پرداخت خسارت مالی
۲۲۵.....	مبحث سوم: دفاعیات و ایرادات بیمه‌گر در برابر زیان‌دیده
۲۲۶.....	گفتار نخست: ایرادات و دفاعیات ناظر به قرارداد بیمه
۲۲۶.....	بند نخست: فقدان بیمه
۲۲۶.....	بند دوم: نقض تکلیف حسن نیت
۲۲۸.....	بند سوم: تشدید خطر
۲۲۹.....	گفتار دوم: ایرادات و دفاعیات مربوط به تحقق مسئولیت مدنی بیمه‌گذار
۲۲۹.....	بند نخست: قوه قاهره
۲۳۰.....	بند دوم: تقصیر ثالث
۲۳۰.....	بند سوم: تقصیر زیان‌دیده
۲۳۱.....	بند چهارم: رضایت زیان‌دیده
۲۳۲.....	بند پنجم: تقلب
۲۳۳.....	مبحث سوم: رجوع بیمه‌گر
۲۳۳.....	گفتار نخست: رجوع به قائم مقامی
۲۳۳.....	بند نخست: رجوع به مسبب حادثه
۲۳۴.....	الف: تقصیر عمد مسبب حادثه
۲۳۵.....	ب: حالات ویژه مؤثر در وقوع حادثه

- ۲۳۵..... ج: فقدان گواهینامه
- ۲۳۶..... د: سرقت یا آگاهی از سرقت
- ۲۳۸..... بند دوم: رجوع صندوق به اشخاص مؤثر در وقوع حادثه
- ۲۳۸..... گفتار دوم: رجوع شخصی
- ۲۳۸..... بند نخست: رجوع به راننده در تخلفات حادثه‌ساز
- ۲۳۹..... بند دوم: رجوع به صندوق
- ۲۴۱..... بند سوم: رجوع به زیان‌دیده
- ۲۴۲..... **فصل چهارم: حقوق و تعهدات صندوق تأمین خسارات بدنی**
- ۲۴۲..... مبحث نخست: هدف، تاریخچه، ساختار و منابع مالی صندوق
- ۲۴۲..... گفتار نخست: هدف و تاریخچه صندوق
- ۲۴۳..... گفتار دوم: مأموریت، حقوق، ساختار اداری و مالی صندوق تأمین خسارات‌های بدنی
- ۲۴۴..... مبحث سوم: سرکرد، قلمرو و مصادیق تعهدات صندوق
- ۲۴۴..... گفتار نخست: اهداف صندوق و احراز اصل مسئولیت
- ۲۴۶..... گفتار دوم: قلمرو تعهدات صندوق
- ۲۴۶..... بند نخست: خسارت بدنی سه‌گانه ثالث
- ۲۴۸..... بند دوم: خسارات‌های بدنی ناشی از تعهدات قانونی بیمه‌گر
- ۲۵۰..... بند سوم: خسارات مازاد بر سقف تعهدات بیمه‌گر
- ۲۵۱..... بند چهارم: هزینه درمان
- ۲۵۱..... بند پنجم: خسارت وارد بر متصرف غیرقانونی
- ۲۵۲..... بند ششم: مزایای جانبی
- ۲۵۳..... بند هفتم: تفاوت دیه زن و مرد
- ۲۵۳..... گفتار سوم: مصادیق تعهد صندوق در ماده ۲۱ قانون بیمه اجباری
- ۲۵۳..... بند نخست: فقدان پوشش بیمه‌ای
- ۲۵۵..... بند دوم: شناخته نشدن وسیله نقلیه مسبب حادثه
- ۲۵۸..... بند سوم: کسری پوشش بیمه نامه ناشی از افزایش مبلغ ریالی دیه
- ۲۵۹..... بند چهارم: موارد توقف فعالیت بیمه‌گر
- ۲۶۳..... مبحث سوم: رجوع به صندوق
- ۲۶۳..... گفتار نخست: تشریفات رجوع به صندوق
- ۲۶۳..... بند نخست: تشریفات جبران خسارت
- ۲۶۷..... بند دوم: آیین دادرسی رجوع به صندوق
- ۲۷۴..... بند سوم: ورود ثالث صندوق
- ۲۷۸..... گفتار دوم: دادگاه صالح برای اقامه دعوا علیه صندوق
- ۲۷۹..... مبحث چهارم: رجوع صندوق

۲۸۰	گفتار نخست: رجوع به قائم مقامی
۲۸۰	بند نخست: رجوع صندوق به راننده و دارنده
۲۸۲	بند دوم: رجوع به بیمه گر
۲۸۴	بند سوم: رجوع صندوق به مدیران شرکت بیمه
۲۸۶	بند چهارم: رجوع صندوق به اشخاص مؤثر در وقوع حادثه
۲۸۶	گفتار دوم: رجوع شخصی
۲۸۶	بند نخست: رجوع به زیان دیده
۲۸۸	بند دوم: رجوع صندوق به بیمه گر
۲۸۹	فصل پنجم: تمام جبران خسارت راننده مسبب حادثه
۲۸۹	مبحث نخست: نظام حقوقی بند ب ماده ۱۱۵ قانون برنامه پنجم توسعه
۲۹۱	گفتار نخست: مبانی شرایط جبران خسارت راننده مسبب حادثه
۲۹۱	بند نخست: مبانی جبران خسارت راننده مسبب حادثه
۲۹۲	بند دوم: شرایط جبران خسارت راننده مسبب حادثه
۲۹۲	الف: تحقق حادثه رانندگی
۲۹۲	ب: تأثیر فقدان گواهینامه در استحقاق جبران خسارت بدنی
۲۹۶	ج: تقصیر راننده
۲۹۹	گفتار دوم: احکام و آثار مترتب بر بند ب ماده ۱۱۵
۲۹۹	بند نخست: قلمرو جبران خسارت
۲۹۹	الف: ماهیت خسارت؛ دیه و ارش یا غرامت نقص عضو؟
۳۱۲	ب: قابلیت مطالبه تعدد دیات
۳۱۷	بند دوم: ارزیابی مصوبه شورای عالی بیمه و رأی دیوان عالی ایران
۳۱۷	الف: عدم صلاحیت شورای عالی بیمه در تصویب آئین نامه اجباری قانون
	ب: اعتبار رأی هیئت تخصصی بیمه، کار و تأمین اجتماعی دیوان عالی نسبت به مراجع دادگستری
۳۱۹	مبحث دوم: نظام حقوقی ماده ۳ قانون بیمه اجباری ۱۳۹۵
۳۲۳	گفتار نخست: قلمرو ماده ۳ قانون بیمه اجباری در زمان و مکان
۳۲۳	بند نخست: قلمرو زمانی ماده ۳ قانون بیمه اجباری
۳۳۲	بند دوم: قلمرو مکانی ماده ۳ قانون بیمه اجباری
۳۳۴	گفتار دوم: ماهیت و مبنای جبران خسارت راننده مسبب حادثه
۳۳۴	بند نخست: ماهیت بیمه راننده مسبب حادثه
۳۳۵	بند دوم: مبنای جبران خسارت راننده مسبب حادثه
۳۳۵	گفتار سوم: شرایط مسئولیت بیمه گر به جبران خسارت
۳۳۵	بند نخست: نقش تقصیر در بیمه حوادث راننده مسبب حادثه

بند دوم: جایگاه رابطه سببیت بین عمل راننده و ورود زیان	۳۳۸
بند سوم: داشتن گواهینامه رانندگی	۳۳۹
گفتار چهارم: احکام جبران خسارت راننده مسبب حادثه	۳۴۰
بند نخست: دیه و ارش یا معادل دیه و ارش؟	۳۴۰
بند دوم: قابلیت مطالبه تعدد دیات مازاد بر سقف بیمهنامه	۳۴۲
بند سوم: خسارت تأخیر یا دیه به نرخ روز؟	۳۴۳
بند چهارم: راننده مسبب غیر مسلمان و زن	۳۴۵
بند پنجم: کیفیت تقسیم دیه ناشی از فوت راننده مسبب حادثه	۳۴۶
بند ششم: جبران خسارت راننده مسبب حادثه از محل صندوق تأمین خسارات بدنی	۳۴۹
بند هفتم: رجوع راننده مسبب حادثه به دارنده	۳۵۴
فصل ششم: نظام حق قی جبران خسارت بدنی عابر پیاده	۳۵۷
مبحث نخست: مسئولیت تکلیف بیمه گر و صندوق	۳۵۸
مبحث دوم: خسارت قابل جبران	۳۶۱
گفتار نخست: مزایای بیمه	۳۶۱
گفتار دوم: تغلیظ دیه	۳۶۲
مبحث سوم: قلمرو اعمال ما، عاقلان رسیدگی به تخلفات رانندگی	۳۶۶
گفتار نخست: قلمرو موضوعی	۳۶۶
گفتار دوم: قلمرو اعمال قانون ایمن راهها و راه آهن و قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی	۳۶۶
مبحث چهارم: تأثیر تقصیر در مسئولیت بیمه گر و صندوق	۳۶۸
گفتار نخست: تقصیر مشترک زیان دیده و راننده	۳۶۸
گفتار دوم: تقصیر عمد، تقصیر نابخشودنی و یا تقصیر سنگین عابر	۳۷۳
گفتار سوم: تقصیر شخص ثالث	۳۷۴
مبحث پنجم: سایر احکام مترتب بر ماده ۲۶ قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی	۳۷۴
گفتار نخست: مرجع صالح	۳۷۴
گفتار دوم: تأثیر قوه قاهره	۳۷۶
گفتار سوم: آثار تبعی جبران خسارت از محل بیمه نامه	۳۷۶

پیوست ها ۳۷۷

پیوست ۱: «قانون بیمه اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه» مصوب ۵/۳/۱۳۹۵	۳۷۷
پیوست ۲: «قانون اصلاح قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث» مصوب ۲۱/۵/۱۳۸۷	۳۹۹

فهرست مطالب ■ ۱۱

پیوست ۳: «قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث» مصوب ۱۳۴۷/۱۰/۲۳ ۴۰۶

فهرست منابع و مآخذ ۴۰۹

الف: منابع فارسی ۴۰۹

۱- کتب ۴۰۹

۲- مقالات ۴۱۲

۳- پایان نامه ها ۴۱۴

ب: منابع عربی ۴۱۴

ج: منبع لاتین ۴۱۶

د: وب سایت های «خرونیو» ۴۱۶

www.ketab.ir

مقدمه

سازمان جهانی بهداشت طی گزارشی در سال ۲۰۱۸ حوادث رانندگی را معضلی جهانی خواند که سالانه جان ۱٫۳۵ میلیون و سیصد و پنجاه هزار نفر را می‌گیرد.^۱ تجزیه و تحلیل داده‌های کشور و جهانی، شامل سازمان جهانی بهداشت، گزارش‌های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ایران و سازمان پزشکی قانونی نشان می‌دهد که میزان تراکم راه و سرانه راه در ایران نسبت به کشورهای توسعه‌یافته بسیار پایین‌تر است و با وجود آنکه نسبت تعداد خودرو به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت در ایران در مقایسه با کشورهای توسعه‌یافته و حتی ترکیه کمتر است، اما نسبت مرگ و میر ناشی از حوادث رانندگی در ایران به مراتب بالاتر است. همچنین نسبت مرگ، غایبان و موتورسواران در ایران بیشتر از کشورهای همسایه چون ترکیه و کشورهای توسعه‌یافته است. اجرای مقررات رانندگی به ویژه مقررات مربوط به استفاده از کلاه ایمنی و سرعت غیرمجاز در ایران به نسبت کشورهای منطقه و جهان وضعیت خوبی ندارد.^۲ این شرایط ایران را در ردیف پرخطرترین کشورهای جهان از حیث سوانح رانندگی قرار داده است.

۱. سازمان جهانی بهداشت (WHO) در گزارشی ۴۲۴ صفحه‌ای درباره حوادث رانندگی در سال ۲۰۱۸ بیان داشت که این حوادث جان ۱/۳۵ میلیون نفر را در دنیا گرفته است که بسیار هشداردهنده به نظر می‌رسد و تنها نکته مفید آن تغییر نداشتن آن نسبت به سال قبل است. طبق این گزارش آماری حادثه رانندگی، علت اصلی مرگ و میر کودکان، نوجوانان و جوانان ۵ تا ۲۹ ساله است که باعث بروز معضلاتی جدی خواهد بود. (سازمان جهانی بهداشت، ۲۰۱۸، www.who.int/news-room/detail/07-12-2018) همچنین طبق آمار پزشکی قانونی کشور تعداد فوت شدگان و مصدومان حوادث رانندگی در سال ۱۳۹۷ در ایران نیز ۳۳۵۹۹۵ نفر می‌باشد که نسبت به سال ۱۳۹۶ ۹/۶ درصد افزایش داشته است. (سازمان پزشکی قانونی کشور، ۱۳۹۸، http://www.lmo.ir/web_directory/53999)

۲. مرادی، علی و رحمانی، خالد و هوشمندی شجاع، مصطفی و رحیمی سپهر، حسن و خورشیدی، علی (۱۳۹۵)، *مروری بر وضعیت حوادث رانندگی در ایران در مقایسه با سایر کشورها*، مجله پزشکی قانونی ایران، دوره ۲۲، شماره ۱، ص ۴۵.